

Bijlage 1. - Moties en openstaande toezeggingen

Tijdens het VAO Bankensector van 21 februari 2018 en het debat over crypto's van 16 mei 2018 is een aantal moties ingediend en heb ik een aantal toezeggingen gedaan. Hieronder geef ik een overzicht over hoe ik uitvoering heb gegeven aan deze moties en toezeggingen.

1. Regulering in andere landen (motie Paternotte-Van der Linde en motie Azarkan)

In de motie Paternotte-Van der Linde¹ en de motie Azarkan² verzoekt de Kamer de regering te onderzoeken in hoeverre respectievelijk het Japanse en het Zwitserse model voor regulering van crypto's als inspiratie kunnen dienen voor een Nederlands regelgevend kader. De AFM en DNB hebben deze (en andere) landen meegenomen in de analyse voor hun advies, waarmee uitvoering is gegeven aan deze moties.

2. Regulering van Initial Coin Offerings (ICO's)

De motie Paternotte-Van der Linde³ verzoekt de regering om te onderzoeken hoe een regelgevend kader voor ICO's kan worden vormgegeven. In de Kamerbrief is aangegeven dat de AFM en DNB aanbevelingen hebben gedaan voor een regelgevend kader voor ICO's. In de Kamerbrief heb ik aangegeven welke acties ik ga ondernemen naar aanleiding van deze aanbevelingen. Hiermee is uitvoering gegeven aan deze motie.

3. Bewustwording consumenten (motie Ronnes-Bruins)

De motie Ronnes-Bruins⁴ verzoekt de regering om in overleg te gaan met toezichthouders en consumentenorganisaties over het creëren van bewustwording van consumenten over de kansen en risico's van crypto's. In reactie hierop heb ik een aantal acties ondernomen. Er is contact opgenomen met Wijzer in Geldzaken. Op de website van Wijzer in Geldzaken staat een artikel⁵ over de risico's van beleggen in crypto's. Daarnaast is er met de Consumentenbond gesproken, die meermaals heeft geïnformeerd over de risico's van crypto's.⁶ Hierbij is afgesproken dat wij de komende tijd nauw contact houden over mogelijke problemen op het gebied van consumentenbescherming. Ten slotte heeft de AFM begin dit jaar onderzoek gedaan naar het gedrag van consumenten als het gaat om crypto's.⁷ Eind 2018 heeft de AFM de uitkomsten van haar vervolgonderzoek gepresenteerd. Dit laatste onderzoek bevestigt het eerdere beeld dat verreweg de meeste Nederlanders die in crypto's hebben geïnvesteerd, dit met geld hebben gedaan dat ze kunnen missen. Zo'n 95% van hen meldt niet in de financiële problemen te raken als hun crypto-bezit zou verdampen. De AFM heeft de afgelopen jaren consumenten met regelmaat gewaarschuwd voor de grote risico's die er verbonden zijn aan het speculeren met crypto's en hen gewezen op het feit dat crypto's niet onder Wft-toezicht staan. Van de crypto-bezitters zegt 80% bekend te zijn met de waarschuwingen die de AFM heeft gepubliceerd.

4. Kopen van crypto's met creditcard (motie Nijboer-Ronnes)

In de Verenigde Staten heeft een aantal banken zelfstandig actie ondernomen om te voorkomen dat klanten crypto's met creditcards kunnen kopen, om zo te voorkomen dat zij met geleend geld speculeren met crypto's en onnodige kredietrisico's lopen. Naar aanleiding van de motie Nijboer-Ronnes⁸, ingediend bij het VAO Bankensector, heb ik met creditcardmaatschappijen en de toezichthouders besproken of dergelijke maatregelen in Nederland ook mogelijk zijn. Hieruit blijkt dat dit risico op dit moment in Nederland niet aan de orde is en dat er geen noodzaak is voor ingrijpen. Nederlandse creditcards werken anders dan Amerikaanse kaarten. Bij meer dan 90% van de in Nederland uitgegeven creditcards wordt elke maand het saldo afgeschreven en vindt van tevoren een gedegen kredietwaardigheidsonderzoek plaats. Daarnaast blijkt uit recent onderzoek

¹ Kamerstukken II 2017-2018, 32 013, nr. 191

² Kamerstukken II 2017-2018, 32 013, nr. 194

³ Kamerstukken II 2017-2018, 32 013, nr. 192

⁴ Kamerstukken II 2017-2018, 32 013, nr. 193

⁵ Zie <https://www.wijzeringeldzaken.nl/Beleggen/beleggen-in-bitcoins-en-ander-cryptogeld/>

⁶ Zie bijvoorbeeld: <https://www.consumentenbond.nl/sparen-en-beleggen/investeren-in-cryptoaluta>,

<https://www.consumentenbond.nl/online-kopen/betalen-met-bitcoin> en

<https://www.consumentenbond.nl/binaries/content/assets/cbhippowebsite/gidsen/consumentengids/2018/nummer-1---januari/201801p30-de-bitcoin-p.pdf>

⁷ Zie voor het volledige rapport: <https://www.afm.nl/-/profmedia/files/onderwerpen/cryptos/rapport-investeren-in-crypto.pdf>

⁸ Kamerstukken II 2017-2018, 32 013, nr. 153

van de AFM dat weliswaar 23% van de Nederlanders die crypto's hebben gekocht dit middels een creditcard hebben gedaan, maar dat 95% van hen de creditcardrekening in één keer heeft voldaan. Desalniettemin zullen de toezichthouders de situatie in de toekomst in de gaten blijven houden.

5. *Energieverbruik van (het minen van) crypto's*

In het debat over crypto's van 16 mei 2018 kwam het energieverbruik van crypto's aan de orde. Met name het 'minen' van crypto's kost veel energie, vanwege de grote computerkracht die hiervoor nodig is. In het debat heb ik de leden Nijboer (PvdA) en Ronnes (CDA) toegezegd om het energieverbruik onder de aandacht van de minister van Economische Zaken en Klimaat te brengen en om te bekijken of het bijvoorbeeld aan de Industrietafel van het Klimaatakkoord besproken kon worden. De staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat heeft in beantwoording op eerdere Kamervragen aangegeven dat het energieverbruik benodigd voor miningactiviteiten die in Nederlandse datacenters plaatsvinden gebonden zijn aan de geldende energiebesparingswetgeving en aan energiebesparingsconvenanten (zoals het MJA3-convenant).⁹ De Staatssecretaris heeft in haar beantwoording verder aangegeven dat verdere acties niet nodig zijn, met name omdat het overgrote deel van de miningactiviteiten buiten Nederland plaats vindt.

6. *Kabinetsbrede digitaliseringstrategie*

In het debat heb ik tevens toegezegd om de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat te informeren over de wens van het lid Snels (GroenLinks) om in de kabinetsbrede digitaliseringstrategie in te gaan op de rol van de overheid in het kader van het reguleren en, met name, het stimuleren van de blockchaintechnologie. De Nederlandse Digitaliseringsstrategie zoals gepubliceerd in juni jl. gaat uitgebreid in op de blockchaintechnologie en de Nederlandse inzet hierop, zoals het initiatief tot de Dutch Blockchain Coalition.¹⁰ In maart 2019 zal het kabinet, in samenwerking met onder andere kennisinstellingen, bedrijfsleven en wetenschap, een digitale top organiseren waarbij wordt ingegaan op de stand van zaken rondom de digitaliseringsstrategie en de vervolgacties die daaruit voortvloeien.

7. *Piramidespelen*

In het debat uitte het lid Nijboer (PvdA) zorgen over het aantal piramidespelen rondom crypto's. Ik heb hierbij toegezegd om bij de Nederlandse Kansspelautoriteit (KSA), die verantwoordelijk is voor de aanpak van piramidespelen, onder de aandacht te brengen dat ik op de hoogte gehouden wil worden over piramidespelen waarbij crypto's een rol hebben. De KSA heeft daarop aangegeven crypto's mee te nemen bij de algehele monitoring van mogelijke piramidespelen. Gezien het geringe aantal meldingen bij de KSA over piramidespelen rondom crypto's lijkt er op dit moment geen groot probleem te bestaan op dit punt.

8. *Belastingheffing crypto's*

De belastingheffing over crypto's kwam eveneens aan de orde in het debat. Het lid Ronnes (CDA) uitte hierover zorgen gezien het vaak anonieme karakter van crypto's. Ik heb dit bij de staatssecretaris van Financiën onder de aandacht gebracht. De Belastingdienst heeft de afgelopen periode informatie op belastingdienst.nl aangepast om particulieren en ondernemers beter te informeren over de wijze waarop crypto's in de aangifte opgenomen dienen te worden. Crypto's zijn door de onderliggende techniek en het ontbreken van structurele (internationale) gegevensuitwisseling minder transparant dan reguliere financiële producten. Om het inzicht in crypto's te verbeteren heeft de Belastingdienst (controle)medewerkers opgeleid en worden technische middelen verder ontwikkeld. De Belastingdienst blijft de controle- en opsporingsvaardigheden rondom crypto's waar nodig verbeteren.

9. *Centrale bank digitaal geld*

Ten slotte kwam *Central Bank Digital Currency* (CBDC, centrale bank digitaal geld) aan de orde. Het lid Alkaya (SP) vroeg mij over de mogelijkheden van een door de overheid uitgegeven digitale

⁹ Aanhangselen II 2017-2018, nr. 951

¹⁰ Zie voor het volledige rapport: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/06/01/nederlandse-digitaliseringsstrategie>

mint. Daarnaast heeft hij mij verzocht om, indien mogelijk, in deze brief al in te gaan op de uitkomsten van het onderzoek dat de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid (WRR) over nieuwe vormen van geld, waarin CBDC ook wordt meegenomen. Op 17 januari 2019 is het onderzoek van de WRR gepresenteerd. Ik zal in de kabinetsreactie op dit rapport verder ingaan op de vragen over een door de overheid uitgegeven digitale mint.